

Rector Universitatis Lipsiensis ad Festivitatem Pentecostalem In Templo Academico post auditam horam XII. hodie celebrandam Utriusque Reipubl. Proceres, & Cives Academicos officiose, & humaniter invitat : [PP. ... Anno M. DC. LXXXIV.]

[Leipzig]: Georgius, [1684]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn788773216>

Druck Freier Zugang

39

Fa-1092 (39.)

21.22.

2.

35

34.6

37

33

3

32

31

30

29

28

27

26

25

24

23

22

21

20

19

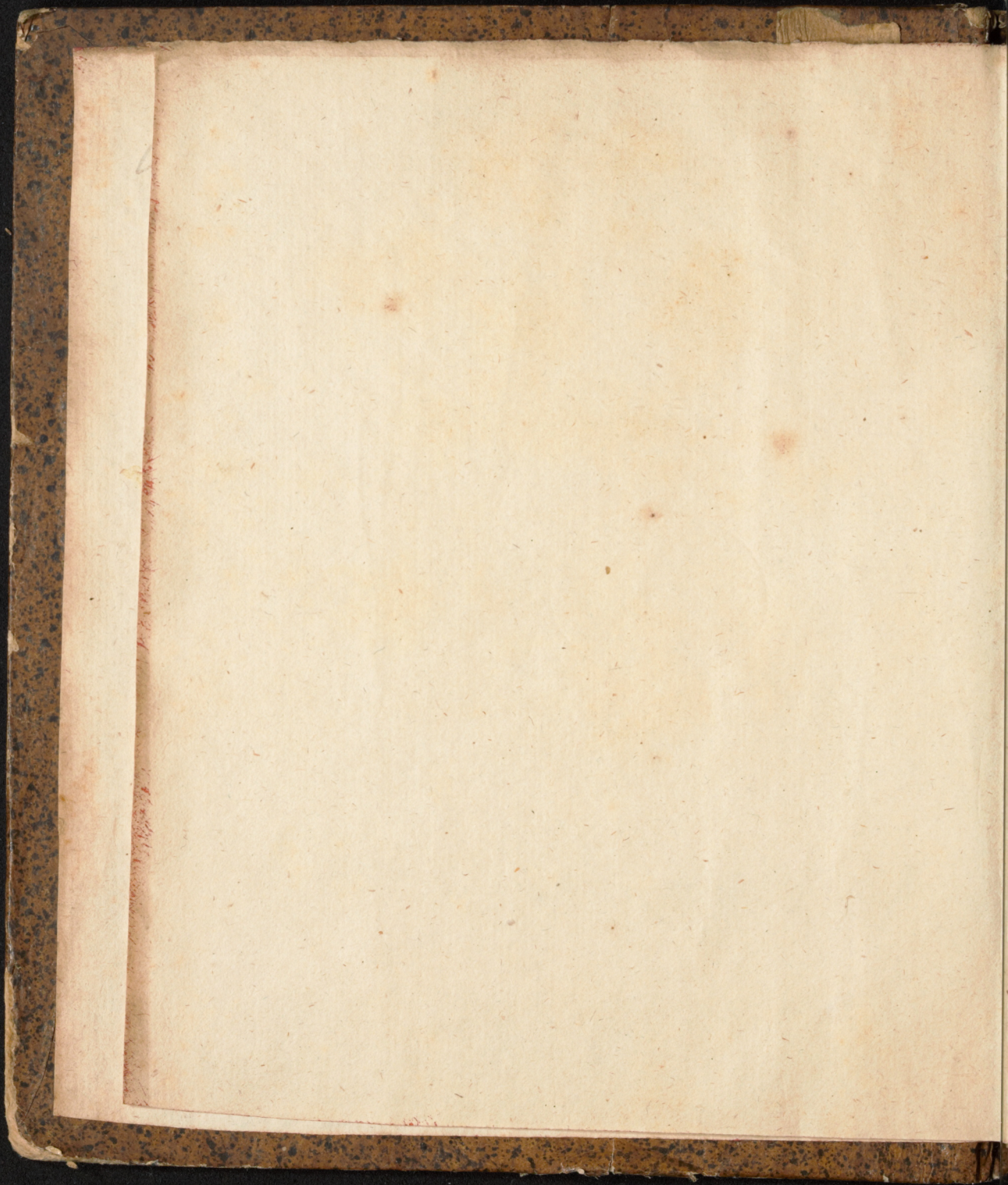
18

17

16

15

14

Act. II, e 2, 3.

ventus
in quo presens fuit sp̄s
sac̄ festo.

RECTOR

Vniversitatis Lipsiensis

ad

Festivitatem

PENTECOSTALEM

in Templo Academico

post auditam horam XII. hodie celebrandam.

Vtriusque Reipubl.

Proceres, & Cives Academicos

officiose, & humaniter

invitat.

2.
35
34.6
37
33
3
32
39
A. 1
31
7.
30.
8
29.
28.
12
1
2
24.
15
16.
17.
8. ?
7.

RECTOR
Universitatis Rostockensis
ad
Festum
PENTECOSTAE
in Templo Academico
die 14 Junii 1714
Venerabilis Patris
Theodori Augustini
Rectoris
Instituti

Eclesia Christiana hodie celebrat festum Pentecostale. Festum hoc merito appellatur festum miraculosum. Miracula enim hinc fiunt *in Cælo*, miracula *in terris*, miracula *in igne*, miracula *in aëre*. *Miracula fiunt in Cælo*, quia filius Dei ascendit, Spiritus S. descendit, tota S. S. Trinitas non ibi exstruit tabernaculum, sed in corde fideli quærit habitaculum; *Miracula fiunt in terra*; mutantur discipulorum linguæ in tibiae, Comæ in ignes, pectus in aquam, tota domus in Spiritus S. contubernium, sonant linguæ Dei magnalia, ardent Comæ Spiritus gloriâ, repletur pectus sacri flatus gratiâ, tota domus præsentis Dei Majestatem profitetur. *Miracula fiunt in igne*; Natura enim ejus est ascendere, & ecce hinc præter naturam descendit! naturaliter aliàs consumit, supernaturaliter hic fovet, & conservat, per naturam aliàs omnia devastat, contra naturam hinc omnia ædificat. *Miracula fiunt in aëre*. Auditur enim ventus repentinus, nec tamen terret, sonat aura vehemens, nec sentitur impetus, penetrans flatus perstringit, nec tamen ullam domus motionem efficit, sed corda terrena moventur, sublunaria foventur, rudia efformantur, & flectuntur. O mira visu, mira auditu, & mira cognitu & perceptu!

Nos ex hisce miris jam considerabimus ventum Pentecostalem, vel ipsum Spiritum S. in vento præsentem se exhibentem. De hoc itaque vento notandum, quod non fuerit ventus naturalis, aut exhalatio aërem commovens, secus totam urbem Hierosolymam perflasset, ut venti solent, non domum solum, in quâ Apostoli congregati, sicut *Act. II. v. 2.* dicitur, sed fragor aliquis vehemens extraordinariè in aëre commotus, & in domum Apostolorum missus, eamque concutiens, flatum aliquem comitem trahens, miraculosè à Deo in id excitatum, ut præco, & indicium esset adventantis Spiritus S.

Merito autem hinc quæritur, quare sonitu effundi voluerit Spiritus Sanctus? Factum hoc fuit, *partim* ut symbolum daret Evangelii, quod sonus esse debebat, per Apostolos in omnem terram effundendus, *Psal. XIX. 5. Rom. X. 18.*; *partim* ut animos fidelium ad devotè excipiendum, & admittendum.

Spi-

Spiritum S. excitaret. Solemus enim sonitu mirabili vehementius percelli, & commoveri; *partim* etiam, ut ratione essentiae se spiritualementem flatum Patris, & Filii esse notaret, unde flatu Spiritum S. Christus communicat, *Joh. XX, 22.*

Cæterum de hoc vento *tria* apud *Lucam Act. II, 2. 3.* observatu digna memorantur, quod scilicet fuerit *ventus caelestus*, quod fuerit *ventus vehemens*, & quod fuerit *ventus omnia replens*. Has tres venti istius singularis qualitates juvat paulò accuratius expendere. 1. *Ventus fuit caelestis*. Alii flatus ex terra ascendunt, & vi Solis in altum tolluntur, cum verò frigidis, & crassioribus è media aëris regione descendentes occurrunt, inde fit, ut nec ulterius possint ascendere, neque etiam ob novos halitus itentidem sursum nitentes descendere, sed in transversum per infimam aëris regionem retorqueantur, inque illa pro exhalationis copia majore, vel minore, vehementiores, vel leniores auras excitent. Hic verò flatus, vel ventus non terrenæ est naturæ, & originis, sed de cælo exurgit, atque progreditur; Ergo caelestis *essentiâ*, caelestis *origine* est; de cælo venit, & caelestes confert motus. Nam nos homines naturâ ad omne opus bonum torpemus. Opus igitur hîc Spiritus S. favonio, qui cor moveat, & pedes nostros in viam veritatis deducat, & ibi conservet.

Hæc meditatio verò consolationum suavissima affert momenta. Nam flatus hic caelestis dicitur, quia efficit homines caelestia cogitantes, & ea, quæ sursum sunt, quærentes. Qui terrenis adhæret, & amore suo mundo unitus est, ille nondum caelestis spiritus particeps est factus: Venit sub flatus symbolo, quia vivam consolationem afflictis suppeditat conscientiis. *Ventus quò vult, spirat*, *Joh. III, 8.* & *sonum ejus audis, sed nescis*, unde veniat, & quò vadat: Ita est omnis, qui genitus est à Spiritu S. Congruenter etiam sub flatus symbolo venit, qui à Patre, & filio unâ spiratione ab æterno procedit, quod probè notandum. Hinc *2. Theff. II, 8.* dicitur Spiritus S. *Spiritus oris Christi*, & *Esa. XI, 4.* *Spiritus labiorum Christi*. Unde sic: Propter quam rationem Spiritus S. dicitur *Spiritus oris Jehovæ Psalm. XXXIII, 6.* & *Spiraculum omnipotentis*, *Joh. XXXIII, 4.* propter eandem etiam dicitur Spiritus oris Christi. Connexio est manifesta. Propter spirationem enim est, & dicitur spiritus. Si duplex spiratio: Ergo etiam duplex spiritus. Atque illud fit propter æternam à Patre spirationem, seu processionem. Ergo & hoc propter æternam à filio spirationem, seu processionem fieri dicendum est. Etsi verò de solo Patre dicitur, quod Spiritus S. ab ipso *ἐκπορεύεται* procedat, *Joh. XV, 26.* attamen exinde non sequitur, Spiritum S. haut simul à filio procedere. Nam unius positio,

fitio, non est alterius exclusio. Locum quoque hic habet Regula Nazianzeni Orat. V. de Theol: *Quaedam in scriptura sunt, & dicuntur, quaedam in ea sunt, et si non dicantur*, sc. explicitè. Facebant ergo Græci, qui Seculo undecimo docuere, *Spiritus S. non à filio, sed à Patre solum procedere*. Schisma verò eo tempore ab Ecclesia latina, sive occidentali fecerunt. Tanta autem animorum vehementiâ, & exacerbatione hoc schisma factum fuit, ut Græci peculiarem sibi elegerint Papam, & Occidentalem Ecclesiam audaciter excommunicarint. Vide *D. Joh. Ludov. Hartmanni Tom. IV. Concilior. p. 449. seqq. & D. Luc. Osiandr. Cent. XI. Histor. Eccles. p. 144.*

II. *Ventus fuit vehemens*. Sic enim Lucas: *Factus est, inquit, de Cælo sonus tanquam advenientis spiritus vehementis*. In sibilo tenuis auræ manifestavit se Eliæ Dominus. *1. Reg. XIX, 12. 13.* Non ita in Pentecoste, sed ibi vehementi aurâ, ventoque descendit Spiritus S. & quidem eo fine, ut attentionem majorem excitaret. Nam omne vehemens, & imperatum percellere solet. Et sic hic etiam contigit, v. 6. Deinde etiam ad amorem, desiderium, & reverentiam Spiritus ipsos excitavit, & quales ipsos, & cæteros fideles esse oporteret, significavit, vehementes nempe in studio salutis, & virtutis, ut vim patiatu regnum Cælorum, *Luc. XVI, 16.*

Præfigurata etiam fuit hoc vento vehementi navigatio classis Evangelicæ. Nam quando venti leniter mare perflant, navigatio nulla rectè institui potest, quando autè vehementiori aurâ sese extollunt, navigatio celerissimo cursu institui potest. Tempus jam erat, ut Christi classis navigare inciperet; In portu illa hætenus morata fuerat, onusta mercibus, instructa necessariis, prosperum de Cælo expectans ventum, id est, Spiritum S. Cœpit igitur flare ventus secundus, idemque vehemens, quo spirante, continuò clangor tubarum auditur, anchoræ tolluntur, vela explicantur, & è portu classis progreditur. Neque frustranea fuit navigatio, siquidem illâ piratæ irati, homines ut pisces capti, & cum magno scœnore mercimoniorum peracta fuit.

Ventorum vehementia sæpe dejicit turres, & evertit pagos, & civitates, quod experientia nos satis edocuit. Sic quoque refertur de regno *Scotia*, quod anno vigesimo tertio Imperii *Alexandri III. Scotorum Regis*, tribus, aut quatuor diebus post festum Epiphaniæ ventorum tanta tempestas & vehementia cum ingenti grandine per totam Scotiam exorta fuerit, ut dejectis passim ædibus, ignis ex focus eruperit, pagos Complures, & oppida non pauca consumpserit, incensis quoque turribus altis, & domibus pluribus; Videatur *Zwingerus Theatr. Volum. III. l. 2. p. 649*. Spiritus S. vehemens quoque est ventus, qui superbos,

&

& alta sapientes deprimat, & potentes deponit de sede sua, humiles autem reficit, & penetranti consolationis aurâ erigit.

III. Fuit *ventus omnia replens*. Replevit enim totam domum, in quâ erant sedentes Apostoli. Nimirum replevit non unum, & alterum, sed singulos, & replevit 1. *gratiâ*; 2. *novis donis*, & 3. *verbo divino*. *Gratiâ* replevit, dum illos sanctificavit, favorem, & gratiam Dei in Corda illorum instillavit, à mundo segregavit, & de salute æternâ certos reddidit. Magna hæc erat gratia. Hactenus in Passione Christi mœrore ingenti percussi erant, dum anxii hæserunt, an Salvator, qui cruci affixus, & mortuus erat, esset rediturus? Nunc postquam resuscitatum viderant, & nonnulli adhuc dubitaverant, en Spiritus S. illos replet *gratiâ* sanctificatiõis, & justificatiõis, illosq; vivifico refocillat solatio. Svavisim^o ergo hic fuit ventus, qui pectora Apostolorû efficacissimo implevit solatio, & novas ipsis impertivit vires. De vento quodâ in *Indiâ occidentali in regno Chili* refert *Job. Ludw. Godfr. in Hist. Anripod. l. 1. p. 10.* quod ille, quando flare incipit, admodum quidem lenis sit, nihilomin^o homines subito interficiat. Ita enim scribit l. c.: *Verwunderlich ist/ daß die Qualität der Luft ohne Fühlen durch des Menschen Leib dringet/ und ihnen sein Leben abkürzet. Denn als vor der Zeit die Spanier von Peru in das Königreich Chili über Land und Gebirge gereiset / sind sie über viel flache Felder kommen / da denn in Durchziehen viel Leute geblieben / etliche aber verlähmet worden / und sühlet man daselbst ein kleines Windlein / und sanffte Luft / welche dermassen durchdringet / daß die Leute / ehe sie es recht sühlen / todt auf die Erde fallen / bißweilen fallen einen die Finger von den Händen / und die Zeen von den Füßen. Paulo post: Man hält dafür / dieses Windlein sey eine Art von Frost / welches dermassen durchdringet / daß es die Wärme des Lebens auslöschet; weil dieser Wind auch über die massen drucken ist / so faulet kein Leichnam / der in der Luft lieget. Talis verò status, vel ventus Spiritus S. minimè est. Ille quidem omnia replet, sed non perdit & delet, refocillat, non verò enecat, solatio efficaci pectora nostra erigit, haut deprimat, & occidit.*

2. *Replet novis donis*. Nam postquam Apostolos hæc suâ gratiâ impleverat, statim incipiunt loqui novis linguis, varioque idiomate res divinas Auditoribus cum admiratione proponunt. Magna etiam fuit hæc gratia. Nam dum alii multo sudore, & labore linguas addiscere coguntur, illi in
mò-

momento dono linguarum instruuntur, & perfectè illas norunt, & loquuntur. Verba itaq; sociant cum *Partiis, Medis, Elamitis Cappadocibus, Egyptiis*, aliisque pluribus; quæ res omnes adstantes in admirationem, & stuporem conjiciebat, uti v. 12. dicitur. Tale quid antea non fuit auditum, nec visum. Hoc verò donum linguarum non per unum diem ipsis fuit concessum, uti vult *Claudius Salmasius* in suo de *Hellenistica Commentario* p. 253. sed per totam vitam. Nam finis hujus divini concessi doni erat, ut Evangelium annunciarent omnibus hominibus. Jam verò homines in mundo variis, & diversis solent uti linguis, ut qui peregrè ad illos veniunt, eas nec intelligant, nec cum illis verba miscere possint; Necesse igitur erat, ut Apostoli in mundum universum abeuntes, Evangelium omnibus annunciaturi, dono linguarum essent instructi, illasq; optimè callerent, si cum fructu, & successu officium demandatum exequi vellent.

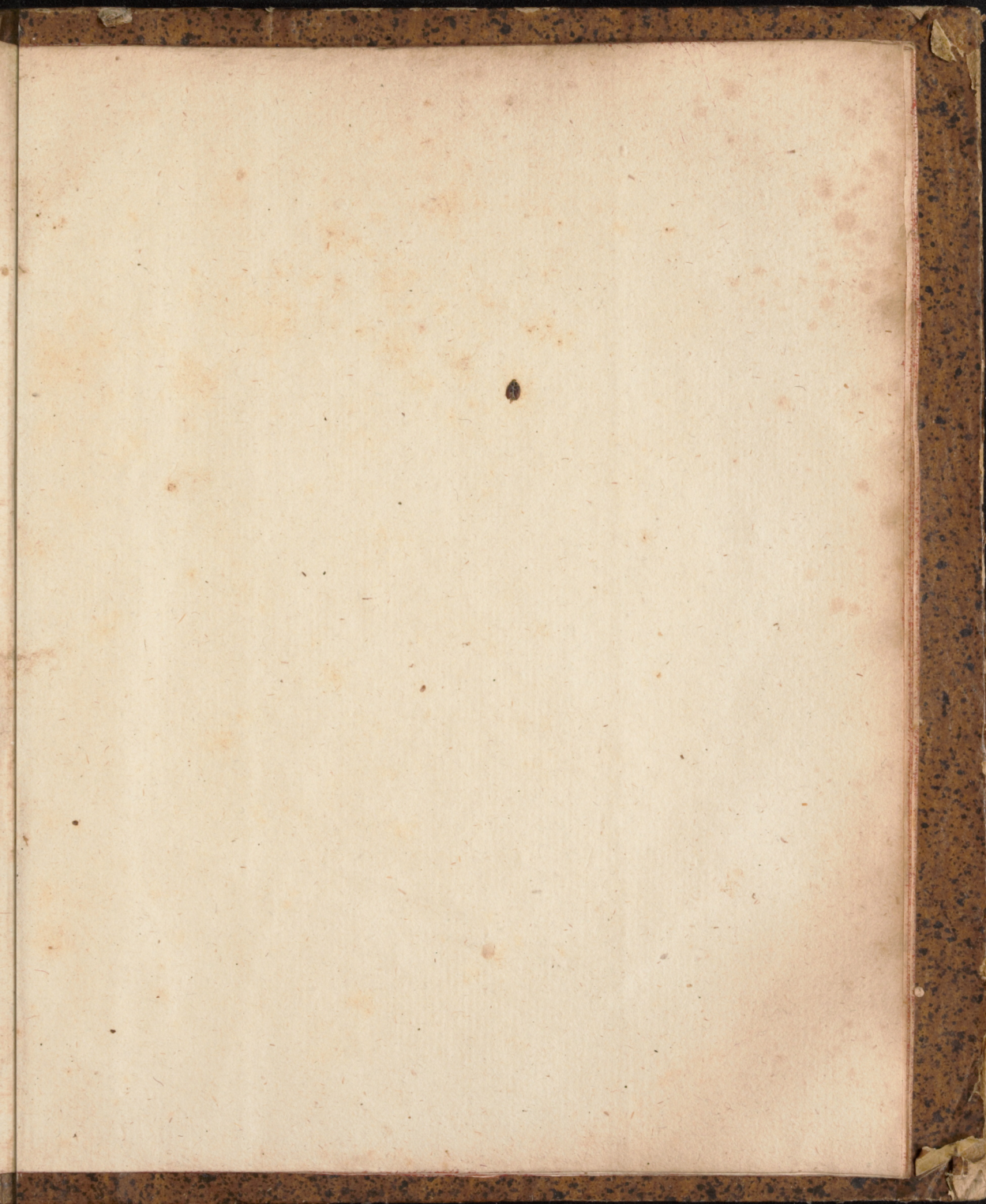
3. Replet *gratiâ verbi divini*, ut illud rectè intelligerent, & mysteriorum divinarum perfectam haberent notitiam. Nam Apostoli ab initis in rebus divinis erant satis rudes; Plerique enim eorum erant piscatores, qui in scientia piscatoria magis erant instructi, & informati, quàm in S. Theologia, imò Christum ut Præceptorem suum audiverant quidem, sed magni defectus adhuc apud illos animadvertentur, & multarum rerum ignorantia laborabant, adeo ut Christus duos illos, qui Emauntem proficiscebantur, & itinere tam magnam inscitiam in mutuo colloquio prodebant, duris verbis increparet, & *stultos, ac tardos* appellaret, *Luc. XXIV, 25*. Spiritus S. itaq; in Festo Pentecostes illos replevit singulari scientiâ verbi divini, & mysteriorum sacrorum, ut postmodum totum mundum in illis rectè informare possent.

Hæc verò contemplatio inserviat nobis ad *exhortationem*, ne gratiam Spiritus S. nostra pectora implere volentis, à nobis propellamus, & excutiamus. Quia enim tantâ gratiâ nobis occurrit, & salutem nostram querit, hinc fas est, ut avidè ipsum recipiamus. Nautæ studiosè venti opportunitatem expectant, & curiosè illi spiranti se accommodant. Idem etiam nobis faciendum. Omnis ergo mora tollatur, funes solvantur, anchoræ removeantur, vela explicentur, contis, trudibusq; incumbatur, nautea peccati exhauriatur, ut spiritus hujus auram excipere valeamus. Quicumque enim hoc vento non regitur, illius navem facile abripit vel superbiæ cujusdam auster, vel sævus iracundiæ aquilo, vel perniciosus libidinis corus, vel madidus luxuriæ circius, eundemque ad abyssum æternæ damnationis etiam nolentem appellit. Providâ igitur curâ hâc maximè opus est, siquidem illi soli, qui spiritu
Dei

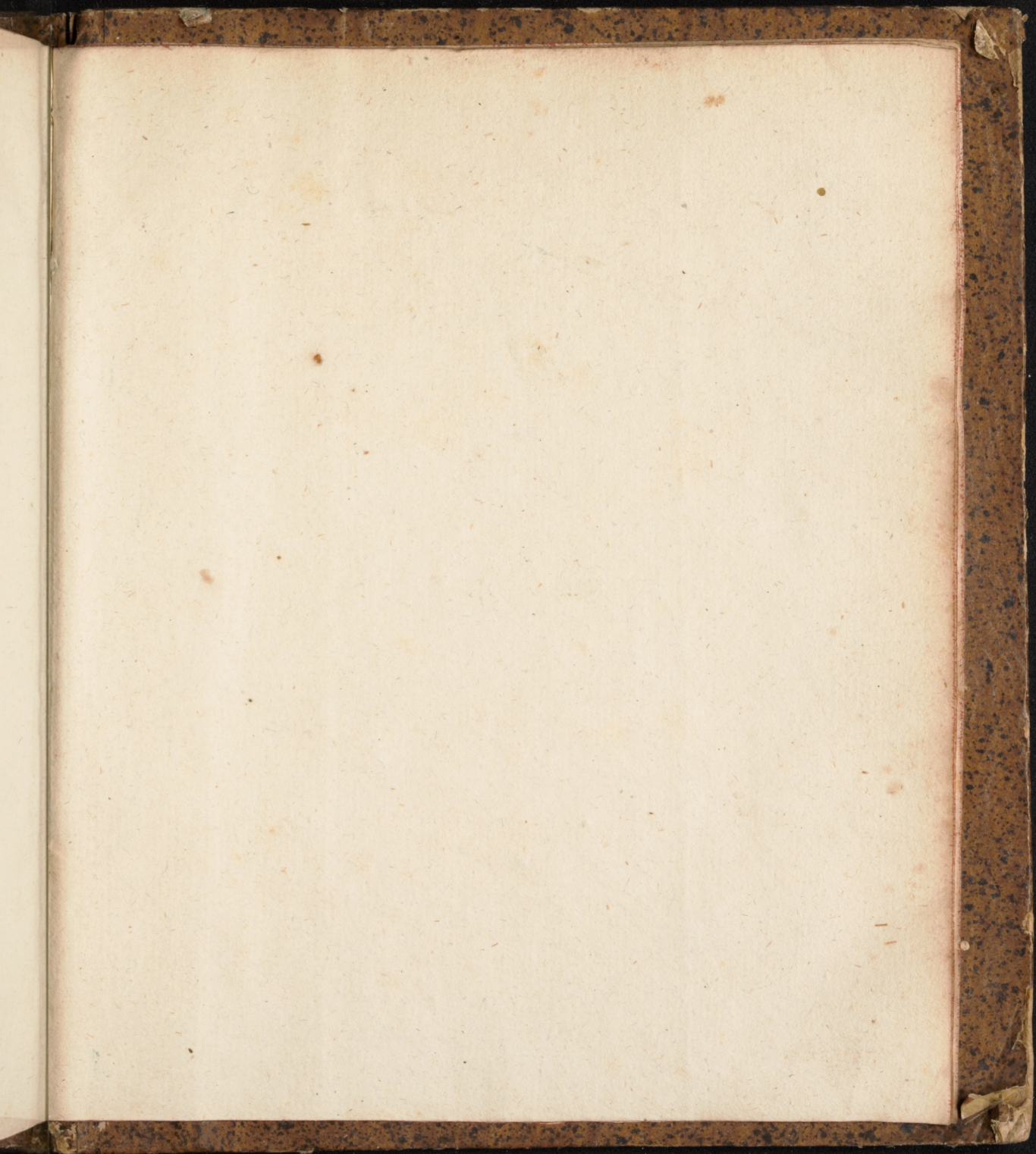
Dei aguntur, sunt filii Dei, illi soli prosperum cursum tenent, qui hoc spiritu ducuntur, neque perveraciter se illi opponunt. De *Psyllis*, qui in *Africa* circa majores fyrtes sedes habuerunt, scribitur, quod Austrum ventum plus nimio habuerint invisum, & sibi suæque terræ noxium. Hinc sumptis armis hostiliter in eum profecti sunt, illumque ceu unum aliquem hominem iracundo animo, magnoque clamore adorti sunt; sed qui tam stultè bellum ventorum uni intulerunt, magno humanæ mentis ludibrio victi sunt; Turbatis enim austrino flatu arenis, ad unum omnes prostrati sunt, & perierunt; ita *Sabellius*, l. IV. c. 9. *Herodot.* l. IV. & *Gell.* l. XVI. c. II. His populis similes sunt omnes illi, qui impiâ suâ vitâ Spiritui S. tanquam cœlesti vento resistunt, seqve illi opponunt. Sed ab hoc etiam graves luunt pœnas, ut aeternum pereant, & in horrendâ inferni abyssu igne perpetuo obruantur.

Spiritus S. ergo ventus est, non tantum suavis & amœnus, sed etiam respectu impiorum gravis & severus; quando ipsi resistunt, & obicem ponunt. De his ergo Spiritus S. operibus agit hodie Ecclesia Christiana, & festum celebrat suavissimum. Recolit etiam hoc festum Academia nostra, & devotas hodie instituit meditationes. Eâ de causa ex umbone Templi Paulini eximius, atq; doctissimus Dn. M. *Christianus Gotthülff Blumberg*, *Obhus à Thuring*, in Oratione non ineleganti considerabit peculiaria Spiritus S. charismata, quibus pios exornat. Proceres ergo utriusq; Reipubl. ut & cives nostros Academicos amicè invitamus, & decenti modo compellamus, velint hodie, audita horâ XII. pomeridianâ nobiscum Templum illud, quod olim S. Paulo Majores consecraverunt, intrare, magnalia hujus S. flaminis devotè celebrare, & ad breve temporis spatium Oratori nostro vacuas præbere aures. Tempus haud malè loçabunt. Favonius enim ille cœlestis etiam suâ gratiâ nostra replebit pectora, & vivifico refocillabit solatio. Quando enim, dicente Spiritu S. Psalmo LXXX, II. *una dies melior est in atriis Domini super millia*, hinc facile colligere possumus, quod magna commoda exinde sinus reportaturi, si cultui divino cum devotione nos adjungamus. P. P. Feriâ I. Pentecostali, Anno *ἔτους* πν̄τες M. DC. LXXXIV.

Litertis JOH. GEORG.

pace civili & temporali intelligi velit. Plura quæ-
opsæ Controversiarum sub Pietatis prætextu mota-
Reverendi Dn. Præfidis Artic. XXXI. qu. 5.
. An Pacis causâ Syncretismus sit ineundus?
cretismus nomen habeat, & in quo consistat, pro-
non est nostri instituti. Egerunt autem de eo suf-
logi celeberrimi D. DANNHAWERUS *in Refor-*
und Friedens-Gruß. D. CALOVIVS *in Antisyncri-*
atis locis & controversiis. D. KROMAIERUS *in locis*
icis. D. BOTSACCUS *in Antisyncretistischen Wege*
ANGO *in Historiâ Syncretismi à mando condito, to-*
NISTERIUM Gedanense, invariatae Augustanae
addictum, sub titulo: *Syncretismus, Das ist:*
3ige Erörterung &c. cui scripto, libris symboli-
codice conjuncto, ab omnibus, quotquot in ec-
civitate sacris initiantur officiis, subscribi so-
simè nos expediamus: Syncretismus nobis est
qui in fundamentalibus fidei articulis dissentiunt,
hoc permanent, ac nihilominus ad fraternitatis
isdemque Eucharistiae participationem admit-
smodi unio, ex opinione Syncretistarum, Dicto-
bis tractato convenit. Si enim pax *cum omnibus*
anda est, utique etiam cum iis, qui tametsi dis-
dia tamen vel tegunt, vel insuper habent, vel
leoque animum pacificum præ se ferunt. At no-
mens est, propter adjectam ab Apostolo limita-
ri potest, quantum in vobis. Moraliter autem fieri
unum ejusmodi chaos coalescamus cum iis, qui
to fidei à nobis dissentiunt. Nam (1) jubemur
colere; sed *cum veritate*, non sine hac multoque
eandem Zach. VIII. 19. (2) prohibemur *idem*
cum infidelibus: sub quâ voce omnes compre-
hendun-

